

SAVONLINNAN SEURAKUNTA
Kirkkoneuvosto

ESITYSLISTA-PÖYTÄKIRJA
8/2020
Kokous 10.11.2020

Aika Tiistai 10.11.2020 klo 16.00–19.00

Paikka Seurakuntakeskus, juhlasali

Osallistujat

Jäsenet	(x)	Juntunen Sammeli	kirkkoherra, puheenjohtaja
	(x)	Sihvonen Poku	varapuheenjohtaja
	(x)	Hannonen Tapani	jäsen
	(-)	Reijonen Tiina	varajäsen Irja Härmälälle
	(x)	Rasimus Tuula	varajäsen Pirjo Jäntille – 18.05
	(x)	Konsti Martti	jäsen
	(x)	Käyhkö Anne	jäsen
	(x)	Loikkanen Olli	jäsen
	(x)	Parttimaa-Redsven Riitta	jäsen
	(x)	Pesonen Keijo	jäsen
	(x)	Rahikainen Pinja	jäsen
	(x)	Rautiainen Sirkka	jäsen
	(x)	Tuunanen Aune	jäsen

Muut

osallistujat	(x)	Tiainen Juho	kirkkovaltuuston puheenjohtaja
	(x)	Uimonen Anna-Liisa	kirkkovaltuuston vara puheenjohtaja – 18.05
	(x)	Muhonen Heli	talousjohtaja
	(x)	Mannonen Anna-Kaisa	tiedottaja
	(x)	Auvinen Pekka	Enonkosken kappeliseurakunnan kappalainen
	(x)	Paintola Leena	Savonrannan kirkkopiirin piirineuvoston edustaja
	(x)	Leppänen Suvi	vs. Rantasalmen kappeliseurakunnan kappalainen
	(-)	Loikkanen Toivo	Kerimäen kappeliseurakunnan kappalainen
	(-)	Vauhkonen Sari	Punkaharjun kappeliseurakunnan kappalainen
	(x)	Kosonen Tuula	pöytäkirjanpitäjä
	(x)	Rautiainen Jari	metsätyöryhmän jäsen, kutsuttuna §153–154 ajaksi

KOKOUKSEN PUOLESTA

Sammeli Juntunen
puheenjohtaja
§ 145–148, 159–168

Poku Sihvonen
puheenjohtaja
§ 149–158

Tuula Kosonen
sihteeri

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty 13 / 11 2020

Sirkka Rautiainen

Aune Tuunanen

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä, paikka ja aika:
Seurakuntakeskuksen yleinen ilmoitustaulu 16.–30.11.2020

Tuula Kosonen
sihteeri

145. §

KOKOUKSEN AVAUS

Kokous aloitetaan alkuhartaudella, jonka jälkeen puheenjohtaja julistaa kokouksen avatuksi.

Päätös: Puheenjohtaja piti alkuhartauden ja avasi kokouksen.

146. §

KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Kirkkoneuvostoon kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi yksitoista jäsentä ja se on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla (KL 7 luku 4 §). Kutsu kirkkoneuvoston kokoukseen on toimitettava sen jäsenille viimeistään viisi päivää ennen kokousta. (Kirkkoneuvoston ohjesääntö 5 §/2014.)

Tämän kokouksen esityslista on lähetetty kirkkoneuvoston jäsenille, varajäsenille, kirkkovaltuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle sekä tilintarkastajalle postin välityksellä 3. päivänä marraskuuta 2020.

Kirkkolain 7:4 §:n mukaan seurakunnan toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla.

Toimitetussa nimenhuudossa oli saapuvilla 13:sta kirkkoneuvoston jäsenestä 12 jäsentä tai jäsenen henkilökohtaista varajäsentä.

Puheenjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös: Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

147. §

ESITYSLISTAN HYVÄKSYMINEN TYÖJÄRJESTYKSEKSI

Asiat on otettu esityslistalle puheenjohtajan hyväksymään järjestykseen ja käsitellään, ellei kirkkoneuvosto toisin päättä, esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Päätös: Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi. Pykälien 153 ja 154 ajaksi kutsuttuna metsätyöryhmän jäsen Jari Rautiainen.

148. §

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS, NÄHTÄVILLÄ PITÄMINEN JA SIITÄ ILMOITTAMINEN

Toimielimen kokouksesta on pidettävä pöytäkirjaa, jonka puheenjohtaja allekirjoittaa ja sihteeri varmentaa (KJ 7 luku 6 §).

Kirkkoneuvoston ohjesäännön 2 luvun 9 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksen valitsemaa tarkastajaa tai, jos kokous niin päättää, kirkkoneuvosto kokouksessaan.

Aakkosjärjestyksen mukaan pöytäkirjan tarkastusvuorossa olisivat Sirkka Rautiainen ja Aune Tuunanen.

Pöytäkirja tarkastetaan kirkkoherranvirastossa perjantaina 13.11.2020.

Kirkkolain 25 luvun 3 §:n mukaan kirkkoneuvoston päätökset on saatettava seurakunnan jäsenille yleisesti tiedoksi panemalla päätökset tai ilmoitus niistä julki seurakunnan ilmoitustaululle, ellei niitä kirkkolain- tai järjestyksen mukaan ole pidettävä salassa. Pöytäkirja tai ilmoitus siitä on oltava nähtävillä koko muutoksenhakuajan. Oikaisuvaatimusaika on 14 päivää, valitusaika 30 päivää.

Puheenjohtajan esitys:

Valitaan pöytäkirjantarkastajat.

Tämän kokouksen tarkastettu pöytäkirja pidetään nähtävänä seurakuntakeskuksen julkisella ilmoitustaululla ajalla 16.–30.11.2020. – Ilmoitus nähtävillä olosta pannaan kirkkoherranviraston ilmoitustaululle sekä seurakuntakeskuksen julkiselle ilmoitustaululle keskiviikkona 11. marraskuuta 2020.

Päätös: Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Sirkka Rautiainen ja Aune Tuunanen. Tämän kokouksen tarkastettu pöytäkirja pidetään nähtävänä seurakuntakeskuksen julkisella ilmoitustaululla ajalla 16.–30.11.2020. – Ilmoitus nähtävillä olosta pannaan kirkkoherranviraston ilmoitustaululle sekä seurakuntakeskuksen julkiselle ilmoitustaululle keskiviikkona 11. marraskuuta 2020.

149. §**KOULUTUSSUUNNITELMA VUODELLE 2021 – esityslistan liite 1**

Yhteistyötoimikunta on kokouksessaan käsitellyt koulutussuunnitelmaa esityslistan liitteen mukaisesti.

Talousjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto käsittelee ja vahvistaa koulutussuunnitelman vuodelle 2021 esityslistan liitteen mukaisena. Suunnitelmasta poistetaan ma. kirkkomuusikko/nuorisotyönohjaajan koulutus. Määräaikainen virka päättyy 31.1.2021.

Päätös: Kirkkoneuvosto vahvisti koulutussuunnitelman vuodelle 2021 esityksen mukaan.

150. §**TALOUSARVION TOTEUTUMINEN – esityslistan liite 2**

valmistelija: talousjohtaja Heli Muhonen 044 776 8024
Esityslistan liitteenä talousarvion toteutuminen 30.9.2020.

	TA 2020	toteuma 30.9.	tot. %
Toimintatuotot	-1823024,00	-1.358.896,33	74,5
Toimintakulut	8335661,00	5.633.883,44	67,6
Toimintakate	6512637,00	4.274.987,11	65,6
Vuosikate	-410.228,00	-659.468,89	160,8
Tilikauden tulos	-21.631,00	-373.097,98	1724,8
Tilikauden ylijäämä	-75.467,64	-413.475,45	547,9

Talousjohtajan esitys:

Merkitään kirkkoneuvoston tietoon saatetuksi.

Päätös: Merkittiin kirkkoneuvoston tietoon saatetuksi.

151. §**HAUTAINHOITOMAKSUT 2021 – esityslistan liite 3**

valmistelija: talousjohtaja Heli Muhonen 044 7768024
Hautainhoitomaksuja on tarkistettu viimeksi vuoden 2013 alusta.
Tarvetta korotuksiin ei ole.

Talousjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto vahvistaa esityslistan liitteenä olevat hautainhoitomaksut vuodelle 2021.

Päätös: Kirkkoneuvosto vahvisti esityslistan liitteenä olevat hautainhoitomaksut vuodelle 2021.

152. §

TYÖSOPIMUSTEN JATKO HAUTAUSMAILLA

valmistelija: talousjohtaja Heli Muhonen 044 7768024

Ylipuutarhuri on jättänyt esityksen kirkkoneuvostolle:

Lauhan ja lämpimän syksyn johdosta hautausmailla suoritettavat syystyöt ovat myöhästyneet. Mm. lehtien poistoa ei ole voitu suorittaa normaalisti.

Tästä syystä esitän työajanjatkoa marraskuun 2020 loppuun saakka seuraaville henkilöille: Kosonen Sari, Halko Mervi, Tiainen Auni, Makkonen Jonne ja Kosonen Kalevi.

Kirkkoneuvoston ohjesäännön 12 §:n mukaan tukipalveluiden päälliköt voivat ottaa määrärahojen puitteissa tilapäisen/määräaikaisen viranhaltijan tai määräaikaisen työntekijän enintään kuuden kuukauden ajaksi. Esitetyissä tapauksissa ylipuutarhuri on jo käyttänyt oman toimivaltansa piiriin kuuluvan ratkaisuvallan.

Talousjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto päättää, että työsopimuksia jatketaan marraskuun loppuun saakka ylipuutarhurin esittämällä tavalla seuraaville henkilöille:

Kosonen Sari, Halko Mervi, Tiainen Auni, Makkonen Jonne ja Kosonen Kalevi.

Päätös: Kirkkoneuvosto päätti esityksen mukaan.

Jari Rautiainen saapui § 153 käsittelyn alkaessa.

153. §

ALOITE/PAPPILANMAA (Huosio) – liite 4

Kirkkoneuvosto 22.9.2020

Savonlinnan seurakunnalle on 14.9.2020 luovutettu aloite:

”Tällä kirjallisella aloitteella esitämme, että Savonlinnan seurakunta pidättäytyy toteuttamasta 16 hehtaarin avohakkuuta Kerimäen Toroppalan kylän Huosiossa Pappilanmaa- nimisellä kiinteistöllä. Kyseestä Huosion leimikkoalueesta Savonlinnan seurakunnan kirkkoneuvosto teki puunmyyntipäätöksen 1.6.2020 UPM:lle. Pöytäkirjasta oat kohteen tietoina: Kunta 740 Savonlinna, Kylä 565 Jauhenniemi, Tila: 1:211 Pappilanmaa.

Perustelumme:

Seurakuntalaisille ei julkisesti tiedotettu hakkuiden suunnitteluvaiheessa eikä päätöksen jälkeen, että 16 ha avohakkuu tehdään nimenomaan Huosion alueella Kerimäellä, viittaamme Kirkkojärjestyksen 7 luvun pykälään 9. Alue on ollut pitkäaikaisesti ihmisten virkistymispaikkana, partiolaisten kiinteänä retkeily- ja leiripaikkana ja seurakunnan omien monien toimintojen paikkana. Siellä on esim. Huosionjärven luontopolku, jonka infotaulut ovat kappeliseurakunnan ja Pyhät Polut ry:n tekemät.

Punkaharjun ja Kulennoisharjun jatkeena olevat Huosion harjut ovat osa ainutlaatuista vanhojen metsien luontokokonaisuutta, josta osia voisi seurakunta esittää Metso-suojeluohjelmaan. Itä-Savon luonnon suojeluyhdistys ry on tehnyt Savonlinnan seurakunnan kirkkoneuvostolle suojeluohjelmaan liittyvän aloitteen Huosion alueelta, johon ainakin osa 16 ha avohakkuusuunnitelmasta sisältyy. Alueella on korvaamattomia luontoarvoja, uhanalaisia lajeja ja vanhan metsän indikaattorilajeja, joista päättäjillä ei liene ollut aiemmin tietoa. Avohakkuulla tuhottaisiin niitä sekä yhtä Etelä-Savon monipuolisimmista tämän päivän ja tulevaisuuden virkistys-, retkeily- ja matkailualueista.

Savonlinnan seurakunta voi olla ylpeä Kerimäen kirkosta, mutta voisi olla myös Huosion alueen säästämistä tulevilla sukupolville. Hyvä kello kauas kuuluu !

Aloitettamme tukee 474 ihmistä. Nettiadressin yhdyshenkilönä on Kimmo Kianto. Nettiadressin on allekirjoittanut 311 ihmistä. Paperisiin vetoomuksiin on tullut allekirjoituksia 163 henkilöltä. Ne ovat tämän aloitteen liitteenä. Pyydämme kirjallista vastausta asian käsittelystä. Savonlinnassa 14. päivänä syyskuuta 2020 Kimmo Kianto, Yrjö Eeva”

Paperisten nimelistojen vetoomusteksti:

”Avohakkuuta, 16 ha, Kerimäen Huosiossa on muutettava. Savonlinnan seurakunnan kirkkoneuvosto on tehnyt 1.6.2020 päätöksen myydä Kerimäellä Toroppalan kylässä sijaitsevalta Huosion alueelta, Pappilanmaa-nimiseltä kiinteistöltä, 16 hehtaarin alueelta puuta. Hakkuut on tarkoitus tehdä avohakkuuna kohdistuen mm. pohjoispuolen harjuille. Huosion harjut ja Huosion järven ympäristö on luontoarvoiltaan kaunis, vanhaa yli 150 vuotiaita puita sisältävä, harjumainen alue. Se on paikkakunnan ja laajemmankin alueen ihmisille polkuverkostoinen erittäin tärkeä moni-ilmeinen ja monikäyttöinen retkeily-, matkailu-, kokoontumis- luonto-opetus ja virkistyspaikka ym. Alue on ollut vuosikymmeniä myös seurakunnan omien monenlaisten tapahtumien toimintojen paikka. Kaikki nämä ja luonto kärsisivät järkyttäväksi tällaisista hakkuista. Alueen arvon on rahassa mittaamattoman suuri.

Kun hakkuuta ei ole vielä aloitettu, allekirjoittaneiden mielestä hakkuusuunnitelmia pitäisi muuttaa.

Me allekirjoittajat vastustamme nykyistä 16 hehtaarin avohakkuusuunnitelmaa.”

Lisäksi nimelistojen mukana on vetoamus, liite.

Nettiadressin teksti:

”Savonlinnan kirkkoneuvosto on tehnyt päätöksen myydä puutta Kerimäellä sijaitsevalta Huosion alueelta metsäyhtiö UPM:lle. Puiden kaato on tarkoitus tehdä avohakkuuna.

Alue on luontoarvoiltaan upea harjumainen metsä, jossa on runsaasti sienä, marjoja ja ulkoilijoiden käyttämiä reittejä mutta tämä ei ole estänyt kirkkoneuvostoa myyntiä tekemästä. Hakkuuta ei ole vielä aloitettu ja ne voidaan vielä perua. Allekirjoittamalla tämän adressin voit ilmaista vastustuksesi metsien hakkuulle.

Asiasta voi lukea lisää: (sis. linkit Itä-Savon kahteen uutiseen).

<https://ita-savo.fi/uutiset/lahella/758b3df7-8eac-4494-aad8-77a3d13951fc>

<https://ita-savo.fi/uutiset/lahella/fd115386-d3ed-400b-ba03-1fa6d604a64e>

Voi ja kannattaa myös olla suoraan yhteydessä UPM:ään ja Savonlinnan seurakuntaan ja kertoa mielipiteesi.”

Paperisten nimelistojen allekirjoittajia on 163, joista 11 ei ole paikkakuntalaisia. Nettiadressin allekirjoittajia on 318, joista 77 ei anna nimeään käyttöön ja 151 on paikkakuntalaisia.

Adressia voidaan ajatella KJ 7:9 pykälän tarkoittamaksi seurakunnan jäsenen tekemäksi aloitteeksi.

Talousjohtajan esitys:

Merkitään kirkkoneuvoston tietoon saatetuiksi. Asiaa valmistellaan seuraaviin kokouksiin.

Päätös: Merkittiin kirkkoneuvoston tietoon saatetuiksi. Asiaa valmistellaan seuraaviin kokouksiin.

Talousjohtaja on 14.9. pyytänyt ELY-keskukselta kartoitusta suunnitellulta hakkuualueeltamme (LIITE), koska leimikkoa suunnitellessa ei ole tehty havaintoja uhanalaisista lajeista.

Samana päivänä ELY-keskukselta on saatu vastaus ELY-keskuksella ei ole tiedossa uhanalaisten lajien esiintymiä ko. leimikon alueelta.

Koska Pappilanmaa -tilaan liittyen on tullut suojeluesitys, talousjohtaja on tiedustellut alueen maastoinventointia, joka luvattiin tarvittaessa tehdä kuluvan syksyn aikana.

Turhan työn välttämiseksi ELY-keskus edellyttää hakemuksen tekemistä. Hakemuksella maanomistajan ilmaisee kiinnostuksen selvittää ja neuvotella kohteen suojelua osana METSO-ohjelmaa. Hakemus ei sido maanomistajaa, hankkeesta voi vetäytyä missä vaiheessa tahansa. Maanomistajalle ei aiheudu kuluja ELY-keskuksen tekemästä maastoinventoinnista tai muusta METSO-ohjelman työstä.

Talousjohtaja tilasi maastoinventoinnin 15.9. ja inventointi kohteessa on tehty 25.9., raporttia inventoinnista ei ole vielä toimitettu seurakuntaan.

Talousjohtajan esitys:

Merkittään toimenpiteet kirkkoneuvoston tietoon saatetuksi.

Odotetaan ELY-keskuksen raporttia inventoinnista. Kun raportti on käytettävissä, metsätyöryhmä kokoontuu valmistelemaan esityksen kirkkoneuvostolle.

Päätös: Merkittiin toimenpiteet kirkkoneuvoston tietoon saatetuksi. Odotetaan ELY-keskuksen raporttia inventoinnista. Kun raportti on käytettävissä, metsätyöryhmä kokoontuu valmistelemaan esityksen kirkkoneuvostolle.

Kirkkoneuvosto 10.11.2020

Metsätyöryhmä kokoontui 27.10. ja 2.11.2020. Työryhmällä oli kokouksissaan käytettävissä asiantuntijat Metsänhoitoyhdistyksestä. Lisäksi 2.11. kokouksessa työryhmä kuuli teams-yhteyden kautta ELY-keskuksen Markku Heikkistä.

Metsätyöryhmä päätti seuraavaa:

1. Seurakunta pitääytyy 1.6.2020 tekemässään puunmyyntipäätöksessä.
2. Seurakunta esittää Metsakohteeksi ko. leimikon ulkopuolelle jääneitä ranta-alueita (n. 5 ha), Pienen Särkijärven ja Valkeislammen välistä aluetta (n. 12,0 ha) ja Pienen Särkijärven pohjoispuolella lähteistä korpea (n. 1,3 ha).

Perustelut:

1. Kirkkoneuvoston 1.6.2020 tekemä päätös on tehty asianmukaisessa järjestyksessä. Ennen kirkkoneuvoston kokousta kirkkoneuvoston keskuudestaan valitsema metsätyöryhmä sekä Metsänhoitoyhdistyksen edustajat olivat tutustuneet paikan päällä kohteeseen 8.5.2020. Työryhmä päätti esittää, että alueelle tehdään isompi hakkuu, jossa kuitenkin jätetään ranta-alueelle käsittelemätön vyöhyke. Tämän pohjalta oli tehty leimausseloste ja valmisteltu tarjouspyyntö. Alueelle on tehty metsänkayttöilmoitus Metsäkeskukseen 11.5.2020. Metsäkeskus ei ole reagoinut käyttöilmoituksen tekijälle koskien leimikkoa.
  - Leimikolla ei ole havaittu Metsälain 10 §:n kohteita suunnitteluvaiheessa
  - Leimikolla ei ole havaittu Luonnonsuojelulain mukaan toimenpiteitä vaativia tekijöitä suunnitteluvaiheessa (esim. uhanalaisia lajeja). Ely-keskus ei ole ollut yhteydessä käyttöilmoituksen tekijään.
  - Leimikon alue ei ole pohjavesialuetta
2. ELY-keskuksen inventointiraportin perusteella suunnitellun hakkuualueen lähes ainoa kriteeri Metso-kohteeksi on puuston ikä.

3. Työryhmä katsoo, että työryhmä esittämä alue Metso-kohteeksi on monimuotoisempi kuin suunniteltu hakkuualue.

Esityslistan liite 4, Ely-keskuksen inventointiraportti.

Talousjohtajan esitys:

1. Seurakunta pitäytyy 1.6.2020 tekemässään puunmyyntipäätöksessä.
2. Seurakunta esittää Metsokohteeksi ko. leimikon ulkopuolelle jääneitä ranta-alueita (n. 5 ha), Pienen Särkijärven ja Valkeislammen välistä aluetta (n. 12,0 ha) ja Pienen Särkijärven pohjoispuolella lähteistä korpea (n. 1,3 ha).

Perustelut:

1. Kirkkoneuvoston 1.6.2020 tekemä päätös on tehty asianmukaisessa järjestyksessä. Ennen kirkkoneuvoston kokousta kirkkoneuvoston keskuudestaan valitsema metsätyöryhmä sekä Metsänhoitoyhdistyksen edustajat olivat tutustuneet paikan päällä kohteeseen 8.5.2020. Työryhmä päätti esittää, että alueelle tehdään isompi hakkuu, jossa kuitenkin jätetään ranta-alueelle käsittelemätön vyöhyke. Tämän pohjalta oli tehty leimausseloste ja valmisteltu tarjouspyyntö. Alueelle on tehty metsänkayttöilmoitus Metsäkeskukseen 11.5.2020. Metsäkeskus ei ole reagoinut käyttöilmoituksen tekijälle koskien leimikkoa.
  - Leimikolla ei ole havaittu Metsälain 10 §:n kohteita suunnitteluvaiheessa
  - Leimikolla ei ole havaittu Luonnonsuojelulain mukaan toimenpiteitä vaativia tekijöitä suunnitteluvaiheessa (esim. uhanalaisia lajeja). Ely-keskus ei ole ollut yhteydessä käyttöilmoituksen tekijään.
  - Leimikon alue ei ole pohjavesialuetta
2. ELY-keskuksen inventointiraportin perusteella suunnitellun hakkuualueen lähes ainoa kriteeri Metso-kohteeksi on puuston ikä.
3. Työryhmä katsoo, että työryhmä esittämä alue Metso-kohteeksi on monimuotoisempi kuin suunniteltu hakkuualue.

Käsittely 10.11.:

Metsätyöryhmän jäsen Jari Rautiainen kertoi metsien hoitoon ja suojeluun liittyviä taustoja.

Lisäksi talousjohtaja totesi, että inventointiraportissa on inventointipäivämäärä väärin, pitäisi olla 25.9.2020 (ei 25.10.2020), pinta-alat yhteensä ovat 32,6 ha (ei 32,9 ha) ja tilan nimi on Pappilanmaa (ei Papinmaa).

Kirkkoneuvosto kävi keskustelua asiaan liittyen.

Talousjohtaja kertoi kirkkoneuvoston esityslistan jälkeen tapahtuneista neuvotteluista UPM:n kanssa. Neuvotteluissa on päästy ratkaisuun kokouspäivänä.

Tästä syystä talousjohtaja muuttaa esitystään kirkkoneuvostolle:

Talousjohtajan esitys:

Koska UPM:n kanssa on päästy neuvottelutulokseen talousjohtaja esittää:

1. Puretaan 1.6. neuvoston päätöksellä tehty puukauppa / Pappilanmaa UPM:n kanssa yhteisymmärryksessä
2. Kartoitetaan marraskuun loppuun mennessä UPM:lle korvaavat kohteet. Tämä mahdollistaa sen, että sopimussakkoa ei sovelleta.
3. Korvaavista kohteista laaditaan uusi sopimus UPM:n kanssa, joka tuodaan kirkkoneuvostolle tiedoksi.

4. Esitetään 25.9. ELY-keskuksen inventointiraportissa esille tuotuja alueita 32,6 hehtaaria METSO-kohteeksi (sisältää keväällä suunnitellun hakkuualueen), LIITE (kartta)
5. Luontokirkon ympäristö jätetään suojelun ulkopuolelle (mahdollistaisi vaarallisten puiden poiston)

Päätös: Kirkkoneuvosto päätti yksimielisesti, että

1. **Puretaan 1.6. neuvoston päätöksellä tehty puukauppa / Pappilanmaa UPM:n kanssa yhteisymmärryksessä**
2. **Kartoitetaan marraskuun loppuun mennessä UPM:lle korvaavat kohteet. Tämä mahdollistaa sen, että sopimussakkoa ei sovelleta.**
3. **Korvaavista kohteista laaditaan uusi sopimus UPM:n kanssa, joka tuodaan kirkkoneuvostolle tiedoksi.**
4. **Esitetään 25.9. ELY-keskuksen inventointiraportissa esille tuotuja alueita 32,6 hehtaaria METSO-kohteeksi (sisältää keväällä suunnitellun hakkuualueen), LIITE (kartta)**
5. **Luontokirkon ympäristö jätetään suojelun ulkopuolelle (mahdollistaisi vaarallisten puiden poiston)**

154. §

SUOJELUESITYS /PAPPILANMAA (HUOSIO) – esityslistan liite 4

valmistelija: talousjohtaja Heli Muhonen 044 776 8024

Kirkkoneuvosto 22.9.2020

Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry on toimittanut Savonlinnan kirkkoneuvostolle 11.9.2020 suojeluesityksen koskien Pappilanmaalla Kerimäellä sijaitsevaa Huosion aluetta. Esitetyn alueen pinta-ala on 53 hehtaaria. Aluetta esitetään suojeltavaksi Metso-ohjelman mukaisena pysyvänä luonnonsuojelualueena. Esitys liitteenä.

11.9.2020 yhdistystä on pyydetty toimittamaan väitetyistä lajihavainnoista paikkatiedot mahdollisimman pian.

Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys on 14.9. kieltäytynyt toimittamasta tarkempia paikkatietoja tai tietoja lajihavainnoista.

Talusohtajan esitys:

Merkitään kirkkoneuvoston tietoon saatetuiksi. Asiaa valmistellaan seuraaviin kokouksiin

Päätös: Merkittiin kirkkoneuvoston tietoon saatetuiksi. Asiaa valmistellaan seuraaviin kokouksiin.

Talusohtaja on 14.9. pyytänyt ELY-keskukselta kartoitusta suunnitellulta hakkuualueeltamme (LIITE), koska leimikkoa suunnitellessa ei ole tehty havainnoita uhanalaisista lajeista.

Samana päivänä ELY-keskukselta on saatu vastaus ELY-keskuksella ei ole tiedossa uhanalaisten lajien esiintymiä ko. leimikon alueelta.

Koska Pappilanmaa -tilaan liittyen on tullut suojeluesitys, talusohtaja on tiedustellut alueen maastoinventointia, joka luvattiin tarvittaessa tehdä kuluvan syksyn aikana.

Turhan työn välttämiseksi ELY-keskus edellyttää hakemuksen tekemistä. Hakemuksella maanomistajan ilmaisee kiinnostuksen selvittää ja neuvotella kohteen suojelua osana METSO-ohjelmaa. Hakemus ei sido maanomistajaa, hankkeesta voi vetäytyä missä vaiheessa tahansa. Maanomistajalle ei aiheudu kuluja ELY-keskuksen tekemästä maastoinventoinnista tai muusta METSO-ohjelman työstä.

Talousjohtaja tilasi maastoinventoinnin 15.9. ja inventointi kohteessa on tehty 25.9., raporttia inventoinnista ei ole vielä toimitettu seurakuntaan.

Talousjohtajan esitys:

Merkitään toimenpiteet kirkkoneuvoston tietoon saatetuksi.

Odotetaan ELY-keskuksen raporttia inventoinnista. Kun raportti on käytettävissä, metsätyöryhmä kokoontuu valmistelemaan esityksen kirkkoneuvostolle.

Päätös: Merkittiin toimenpiteet kirkkoneuvoston tietoon saatetuksi. Odotetaan ELY-keskuksen raporttia inventoinnista. Kun raportti on käytettävissä, metsätyöryhmä kokoontuu valmistelemaan esityksen kirkkoneuvostolle.

Kirkkoneuvosto 10.11.2020

Metsätyöryhmä kokoontui 27.10. ja 2.11.2020. Työryhmällä oli kokouksissaan käytettävissä asiantuntijat Metsänhoitoyhdistyksestä. Lisäksi 2.11. kokouksessa työryhmä kuuli teams-yhteyden kautta ELY-keskuksen Markku Heikkistä.

Metsätyöryhmä päätti seuraavaa:

1. Seurakunta pitääytyy 1.6.2020 tekemässään puunmyyntipäätöksessä.
2. Seurakunta esittää Metsokohteeksi ko. leimikon ulkopuolelle jääneitä ranta-alueita (n. 5 ha), Pienen Särkijärven ja Valkeislammen välistä aluetta (n. 12,0 ha) ja Pienen Särkijärven pohjoispuolella lähteistä korpea (n. 1,3 ha).

Perustelut:

1. Kirkkoneuvoston 1.6.2020 tekemä päätös on tehty asianmukaisessa järjestyksessä. Ennen kirkkoneuvoston kokousta kirkkoneuvoston keskuudestaan valitsema metsätyöryhmä sekä Metsänhoitoyhdistyksen edustajat olivat tutustuneet paikan päällä kohteeseen 8.5.2020.
Työryhmä päätti esittää, että alueelle tehdään isompi hakkuu, jossa kuitenkin jätetään ranta-alueelle käsittelemätön vyöhyke. Tämän pohjalta oli tehty leimausseloste ja valmisteltu tarjouspyyntö.
Alueelle on tehty metsänkäyttöilmoitus Metsäkeskukseen 11.5.2020. Metsäkeskus ei ole reagoinut käyttöilmoituksen tekijälle koskien leimikkoa.
- Leimikolla ei ole havaittu Metsälain 10 §:n kohteita suunnitteluvaiheessa
- Leimikolla ei ole havaittu Luonnonsuojelulain mukaan toimenpiteitä vaativia tekijöitä suunnitteluvaiheessa (esim. uhanalaisia lajeja). Ely-keskus ei ole ollut yhteydessä käyttöilmoituksen tekijään.
- Leimikon alue ei ole pohjavesialuetta
2. ELY-keskuksen inventointiraportin perusteella suunnitellun hakkuualueen lähes ainoa kriteeri Metso-kohteeksi on puuston ikä.
3. Työryhmä katsoo, että työryhmä esittämä alue Metso-kohteeksi on monimuotoisempi kuin suunniteltu hakkuualue.

Esityslistan liite 4, Ely-keskuksen inventointiraportti.

Talousjohtajan esitys:

1. Seurakunta pitääytyy 1.6.2020 tekemässään puunmyyntipäätöksessä.
2. Seurakunta esittää Metsokohteeksi ko. leimikon ulkopuolelle jääneitä ranta-alueita (n. 5 ha), Pienen Särkijärven ja Valkeislammen välistä aluetta (n. 12,0 ha) ja Pienen Särkijärven pohjoispuolella lähteistä korpea (n. 1,3 ha).

Perustelut:

1. Kirkkoneuvoston 1.6.2020 tekemä päätös on tehty asianmukaisessa järjestyksessä. Ennen kirkkoneuvoston kokousta kirkkoneuvoston keskuudestaan valitsema

metsätyöryhmä sekä Metsänhoitoyhdistyksen edustajat olivat tutustuneet paikan päällä kohteeseen 8.5.2020.

Työryhmä päätti esittää, että alueelle tehdään isompi hakkuu, jossa kuitenkin jätetään ranta-alueelle käsittelemätön vyöhyke. Tämän pohjalta oli tehty leimausseloste ja valmisteltu tarjouspyyntö.

Alueelle on tehty metsänkayttöilmoitus Metsäkeskukseen 11.5.2020. Metsäkeskus ei ole reagoinut käyttöilmoituksen tekijälle koskien leimikkoa.

- Leimikolla ei ole havaittu Metsälain 10 §:n kohteita suunnitteluvaiheessa

- Leimikolla ei ole havaittu Luonnonsuojelulain mukaan toimenpiteitä vaativia tekijöitä suunnitteluvaiheessa (esim. uhanalaisia lajeja). Ely-keskus ei ole ollut yhteydessä käyttöilmoituksen tekijään.

- Leimikon alue ei ole pohjavesialuetta

2. ELY-keskuksen inventointiraportin perusteella suunnitellun hakkuualueen lähes ainoa kriteeri Metso-kohteeksi on puuston ikä.
3. Työryhmä katsoo, että työryhmä esittämä alue Metso-kohteeksi on monimuotoisempi kuin suunniteltu hakkuualue.

Käsittely 10.11.:

Metsätyöryhmän jäsen Jari Rautiainen kertoi metsien hoitoon ja suojeluun liittyviä taustoja.

Lisäksi talousjohtaja totesi, että inventointiraportissa on inventointipäivämäärä väärin, pitäisi olla 25.9.2020, pinta-alat yhteensä ovat 32,6 ha (ei 32,9 ha) ja tilan nimi on Pappilanmaa (ei Papinmaa).

Kirkkoneuvosto kävi keskustelua asiaan liittyen.

Talousjohtaja kertoi kirkkoneuvoston esityslistan jälkeen tapahtuneista neuvotteluista UPM:n kanssa. Neuvotteluissa on päästy ratkaisuun kokouspäivänä.

Tästä syystä talousjohtaja muuttaa esitystään kirkkoneuvostolle:

Talousjohtajan esitys:

Koska UPM:n kanssa on päästy neuvottelutulokseen talousjohtaja esittää:

1. Puretaan 1.6. neuvoston päätöksellä tehty puukauppa / Pappilanmaa UPM:n kanssa yhteisymmärryksessä
2. Kartoitetaan marraskuun loppuun mennessä UPM:lle korvaavat kohteet. Tämä mahdollistaa sen, että sopimussakkoa ei sovelleta.
3. Korvaavista kohteista laaditaan uusi sopimus UPM:n kanssa, joka tuodaan kirkkoneuvostolle tiedoksi.
4. Esitetään 25.9. ELY-keskuksen inventointiraportissa esille tuotuja alueita 32,6 hehtaaria METSO-kohteeksi (sisältää keväällä suunnitellun hakkuualueen), LIITE (kartta)
5. Luontokirkon ympäristö jätetään suojelun ulkopuolelle (mahdollistaisi vaarallisten puiden poiston)

Päätös: Kirkkoneuvosto päätti yksimielisesti, että

- 1. Puretaan 1.6. neuvoston päätöksellä tehty puukauppa / Pappilanmaa UPM:n kanssa yhteisymmärryksessä**
- 2. Kartoitetaan marraskuun loppuun mennessä UPM:lle korvaavat kohteet. Tämä mahdollistaa sen, että sopimussakkoa ei sovelleta.**
- 3. Korvaavista kohteista laaditaan uusi sopimus UPM:n kanssa, joka tuodaan kirkkoneuvostolle tiedoksi.**

4. Esitetään 25.9. ELY-keskuksen inventointiraportissa esille tuotuja alueita 32,6 hehtaaria METSO-kohteeksi (sisältää keväällä suunnitellun hakkuualueen), LIITE (kartta)
5. Luontokirkon ympäristö jätetään suojelun ulkopuolelle (mahdollistaisi vaarallisten puiden poiston)

Jari Rautiainen poistui § 154 jälkeen.

155.§

OSTOTARJOUS MÄÄRÄALASTA – liite 1

valmistelija: kiinteistöpäällikkö Sylvi Mononen 050 5406283

Raimo ja Leena Pylkkänen ovat jättäneet ostotarjouksen n. 435 m² määräalasta (karttaliite) tilasta Pappilanjoki 681-421-14-89. Ostotarjouksen summa on 1,80 €/m² (783,00 €). Maa-alue sijaitsee Raimo ja Leena Pylkkäsen omistaman tontin ja Pappilanjoen välissä.

Ostaja vastaa määräalan lohkomis- ja lainhuutokustannuksista.

Kiinteistön myynnistä päättää kirkkovaltuusto, jonka päätös alistetaan kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Talousjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että Savonlinnan seurakunta myy Raimo ja Leena Pylkkäselle n. 435 m² määräalan tilasta Pappilanjoki 681-421-14-89 hintaan 783,00 € (1,80 €/m²).

Ostaja vastaa määräalan lohkomis- ja lainhuutokustannuksista.

Päätös alistetaan kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Päätös: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että Savonlinnan seurakunta myy Raimo ja Leena Pylkkäselle n. 435 m² määräalan tilasta Pappilanjoki 681-421-14-89 hintaan 783,00 € (1,80 €/m²). Ostaja vastaa määräalan lohkomis- ja lainhuutokustannuksista. Päätös alistetaan kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

156.§

OSTOTARJOUS MÄÄRÄALASTA – liite 2

valmistelija: kiinteistöpäällikkö Sylvi Mononen 050 5406283

Risto ja Raija Niiranen ovat jättäneet ostotarjouksen n. 500 m² määräalasta (karttaliite) tilasta Pappilanjoki 681-421-14-89. Ostotarjouksen summa on 1,80 €/m² (900,00 €). Maa-alue sijaitsee Risto ja Raija Niirasen omistaman tontin ja Pappilanjoen välissä.

Ostaja vastaa määräalan lohkomis- ja lainhuutokustannuksista.

Kiinteistön myynnistä päättää kirkkovaltuusto, jonka päätös alistetaan kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Talousjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että Savonlinnan seurakunta myy Risto ja Raija Niiraselle n. 500 m² määräalan tilasta Pappilanjoki 681-421-14-89 hintaan 900,00 € (1,80 €/m²).

Ostaja vastaa määräalan lohkomis- ja lainhuutokustannuksista.

Päätös alistetaan kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

Päätös: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että Savonlinnan seurakunta myy Risto ja Raija Niiraselle n. 500 m² määräalan tilasta Pappilanjoki 681-421-14-89 hintaan 900,00 € (1,80 €/m²). Ostaja vastaa määräalan lohkomis- ja lainhuutokustannuksista. Päätös alistetaan kirkkohallituksen vahvistettavaksi.

157. §

SEURAKUNNAN PERIMÄT MAKSUT JA TILOJEN VUOKRAT VUONNA 2021

– esityslistan liite 5

valmistelija: kiinteistöpäällikkö Sylvi Mononen 050 5406283

Liitteenä ehdotus seurakunnan perimistä maksuista ja tilojen vuokrasta 1.1.2021 alkaen.

Tehtiin selventäviä tekstimuutoksia ja -lisäys. Lisättiin tiloihin Hirvaslahden kappeli.

Talousjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto hyväksyy esityslistan liitteen mukaisesti seurakunnan perimät maksut ja tilojen vuokrat 1.1.2021 alkaen.

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyy esityslistan liitteen mukaisena, siihen tehdyin muutoksin, seurakunnan perimät maksut ja tilojen vuokrat 1.1.2021 alkaen.

158. §

POISTOSUUNNITELMAN MUUTTAMINEN – liite 3

valmistelija: kiinteistöpäällikkö Sylvi Mononen 050-5406283

Kirkkohallituksen virastokollegio on hyväksynyt uudet seurakuntien taloushallinnon ohjeet mm. seurakuntatalouden käyttöomaisuuskirjanpidosta ja suunnitelmanmukaisten poistojen laskennasta.

Perusparannusinvestointia ei yhdistellä rakennuksen tase-arvoon, vaan se kirjataan rakennuksen kanssa samaan taseryhmään omaksi tase-eräkseen. Kirjanpitojärjestelmä pitää huolen siitä, että kaikki samaan rakennukseen kohdistuneet peruskunnostukset voidaan raportoida yhdessä, vaikka kukin hanke aktivoidaan erikseen ja sille lasketaan poisto. Poistomenetelmänä käytetään vastedes vain tasapoistoa. menojäännöspoistoa (substanssipoisto) ei enää hyväksytä. Luonnonvaroista (esim. soranottoaikat) lasketaan kuitenkin menojäännöspoisto, jolla tarkoitetaan hyödykkeen poistamista sitä mukaa kun luonnonvaraa käytetään tai myydään.

Jokainen seurakuntatalous päättää investointihankekohtaisesti poistoajan. Ohjeessa on uudet tiukemmat suositukset poistoajoiksi eri hyödykkeille. Poistoaikojen lyhentämisellä kulurasitus seurakunnan taloudessa on lyhyempi ja antaa tulevaisuudessa paremman mahdollisuuden uusiin peruskunnostusinvestointeihin.

Talousjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle hyväksyttäväksi Savonlinnan seurakunnan muutetun poistosuunnitelman 1.1.2021 alkaen.

Päätös: Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle hyväksyttäväksi Savonlinnan seurakunnan muutetun poistosuunnitelman 1.1.2021 alkaen.

159. §

OSA-AIKAISEN TYÖNTEKIJÄN VALINTA LAPSI- JA NUORISOTYÖHÖN

valmistelija: Heli Muhonen 044 776 8024

Miia Ruuskanen-Eronen on toiminut Rantasalmen kappeliseurakunnassa osa-aikaisena, määräaikaisena lastenohjaajana useamman vuoden ajan:

01.05.–31.05.2017

14.08.–24.12.2017

01.01.–01.06.2018

06.08.2018–02.06.2019

01.08.2019–31.05.2020

06.08.2020–31.12.2020

Hänen työaikansa on 19 h/vko. Rantasalmella päiväkerho ja perhekerho toteutetaan yhteistyössä Rantasalmen kunnan kanssa. Tarvetta toiminnan jatkamiselle on myös jatkossa. Työsuhteen jatkamiselle määräaikaisena ei ole enää perusteita.

Lapsivaikutusten arviointi: työsuhteen vakinaistaminen hyödyttää Rantasalmen lapsia.

Puheenjohtajan esitys:

Esitän Miia Ruuskanen-Erosen osa-aikaista (19 h/vko) työsuhdetta vakinaistettavaksi 1.1.2021 alkaen.

Päätös: Kirkkoneuvosto päätti vakinaistaa Miia Ruuskanen-Erosen osa-aikaisen (19 h/vko) työsuhteen 1.1.2021 alkaen.

160. §

TYÖSUHTEEN JATKAMINEN

valmistelija: talousjohtaja Heli Muhonen 044 776 8024

Lapsityössä on tarvetta määräaikaisille lastenohjaajille. Koronatilanteen vuoksi määräaikaisten palkkaamispäätös syksyn 2020 osalta tehtiin kirkkoherran päätöksellä. Määräaikaisen lastenohjaajan tarve jatkuu myös keväällä 2021.

Puheenjohtajan esitys:

Esitän Arja Venäläisen työsuhdetta määräaikaisena lastenohjaajana jatkettavaksi entisin ehdoin 1.1.–31.5.2021 väliseksi ajaksi.

Päätös: Kirkkoneuvosto päätti jatkaa Arja Venäläisen työsuhdetta määräaikaisena lastenohjaajana entisin ehdoin 1.1.–31.5.2021 väliseksi ajaksi.

161. §

ITSENÄISYYSPÄIVÄN SEPPELEENLASKIJA

valmistelija: kirkkoherra Sammeli Juntunen 044 776 8016

Itsenäisyyspäivänä Tuomiokirkon jumalanpalveluksen jälkeen on perinteisesti seppeleenlaskut Kirkkopuistoon ja Talvisaloon yhdessä Savonlinnan kaupungin edustajien kanssa. Tänä vuonna puhevuoro olisi seurakunnan edustajalla.

Puheenjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto nimeää edustajansa itsenäisyyspäivän tilaisuuksiin.

Päätös: Kirkkoneuvosto nimesi edustajakseen itsenäisyyspäivän tilaisuuksiin Juho Tiaisen.

Tuula Rasimus ja Anna-Liisa Uimonen poistuivat kokouksesta klo 18.05.

162. §

ALOITE KIRKKOJEN KÄYTÖSTÄ PARISUHDERUKOUKSISSA – esityslistan liite 6

valmistelija: kirkkoherra Sammeli Juntunen 044 776 8016

Heikki Härkönen ja 9 muuta kirkkovaltuutettua (Eija Suni, Anna-Liisa Uimonen, Juho Tiainen, Virpi Loikkanen, Päivi Kujamäki, Pinja Rahikainen, Pia Julkunen, Tiina Reijonen ja Kati Saramäki) ovat jättäneet Savonlinnan kirkkovaltuuston kokouksessa 27.10.2020 Savonlinnan kirkkoneuvostolle aloitteen (esityslistan liite). Siinä he esittävät

”että kumotaan kirkkoneuvoston 23.2.2017 tekemä päätös 35. § SEURAKUNNAN TILOJEN KÄYTÖSTÄ AVIOLIITTOON VIHKIMISISSÄ päätöskohdan 2. Piispainkokouksen pastoraalisessa ohjeessa (9.2.2011) tarkoitettuja rukouksia samaa

_____ / _____

sukupuolta olevien pariens puolesta ja heidän kanssaan ei toistaiseksi toteuteta Savonlinnan seurakunnan kirkoissa. Niitä varten tarjotaan jokin muu sopiva seurakunnan tila.

Siten, että jatkossa Piispainkokouksen pastoraalisessa ohjeessa (9.2.2011) tarkoitettuja rukouksia samaa sukupuolta olevien pariens puolesta ja heidän kanssaan voidaan jatkossa toteuttaa Savonlinnan seurakunnan kirkoissa.”

Aloitteen mukana kirkkoneuvostolle toimitettiin Heikki Härkösen aloitteeseen liittyvä selostus (esityslistan liite). Sen mukaan [kirkkoneuvoston päätöksen 23.2.2017/§35 jälkeen]

”Tilanne on kuitenkin muuttunut, kun korkein hallinto-oikeus selvensi kirkollista avioliittoon vihkimistä 18.9.2020. ja nämä Savonlinnan seurakunnan tuolloin käyttämät perustelut eivät enää päde. Olen aiemmin vedonnut teihin [kirkkovaltuutetut], että olen oikeissa ottaa asian esille koska voidaan katsoa, että tilanne on muuttunut tuolloisesta. Papit eivät voi enää tehdä irtiottoja. Tämä olisi samalla selkeä luottamuksen osoitus seurakuntamme pappeja kohtaan.

. . . Katson, että tuo kyseinen päätös on tehty kuten siinä kirjoitetaan toistaiseksi voimassa olevaksi. Asia on muuttunut monin tavoin.”

Aloite liittyy seuraavaan kirkkoneuvoston päätökseen ja sen jatkokäsittelyyn:

*Savonlinnan seurakunnan kirkkoneuvosto päätti kokouksessaan 23.2.2017, 35. §
SEURAKUNNAN TILOJEN KÄYTÖSTÄ AVIOLIITTOON VIHKIMISISSÄ
seuraavaa:*

- 1. Savonlinnan seurakunnan kirkoissa ei toimiteta samaa sukupuolta olevien pariens avioliittoon vihkimisiä eikä avioliiton siunaamisia, koska sellaiset toimitukset eivät ole kirkkomme kirkkojärjestyksen tai kirkkokäsikirjan mukaisia.*
- 2. Piispainkokouksen pastoraalisessa ohjeessa (9.2.2011) tarkoitettuja rukouksia samaa sukupuolta olevien pariens puolesta ja heidän kanssaan ei toistaiseksi toteuteta Savonlinnan seurakunnan kirkoissa. Niitä varten tarjotaan jokin muu sopiva seurakunnan tila.*
- 3. Mainittu rukous ei synnytä uusia virkavelvollisuuksia seurakunnan työntekijöille tai seurakunnalle. Kirkkoherra selvittää, ketkä seurakunnan työntekijöistä ovat valmiita pitämään pastoraalisessa ohjeessa tarkoitettuja tilaisuuksia.*
- 4. Savonlinnassa noudatetun paikallisen tavan mukaan päiväjumalanpalveluksen yleisessä esirukouksessa rukoillaan kirkollisesti vihittyjen pariens puolesta.*

Heikki Härkösen ja yhdeksän muun kirkkovaltuutetun 27.10.2020 jättämä aloite koskee edellisen päätöksen kohta 2.

Kirkkoneuvoston 23.2.2017 esittelytekstissä esitystä perusteltiin näin:

Mainitunlainen rukous voidaan siis periaatteessa toimittaa myös kirkossa. Toisaalta rukous on toimitettava siten, että sitä ei sekoiteta avioliittoon vihkimiseen tai avioliiton siunaamiseen, joille on kirkkokäsikirjassa omat kaavansa.

Siksi on tarkoituksenmukaista, että toistaiseksi ”pastoraalisen ohjeen” tarkoittamia tilaisuuksia ei pidetä seurakuntamme kirkoissa, vaan muissa sopivissa tiloissa. Syynä tähän on julkisuudessa vallitseva epäselvyys kirkollisesta avioliittoon vihkimisestä. Eräänä esimerkkinä tästä on arkkipiispan piispainkokouksen avajaispuheenvuoro (25.1.2017) ja kirkollisen lehdistön siitä tekemät tulkinnat. Esimerkiksi Kotimaan (2.2.2017, s. 7) mukaan ”Papit saivat arkkipiispalta luvan vihkiä samaa sukupuolta olevia.”

Heikki Härkönen ja Pellervo Kokkonen jättivät kirkkoneuvoston päätöksestä 35 §/23.2.2017 oikaisuvaatimuksen, joka on päivätty 13.3.2017. Oikaisuvaatimuksessaan he pyysivät:

”Päätöksessä todetaan, että uusi avioliittolaki tarkoittaa maistraatissa tehtävää vihkimistä. Ei ole perusteltu olettaa, että on olemassa sekoittumisen vaara maistraatin ja kirkkorakennuksen välillä. Kuitenkin päätös on tehty siinä pelossa, että kirkon avaaminen uuden avioliittolain mukaiselle parille heidän puolesta ja kanssa rukousta varten, aiheuttaisi sekaannusta. Katsomme, että tehty päätös ei ole perusteltu ja tarkoituksenmukainen.

Samoin perustein on syytä harkita, mihin perustuu kielto, ettei seurakunnan jäsenten solmimia avioliittoja voida lukea kirkossa tai rukoilla jumalanpalveluksen yhteydessä näiden puolesta. Päätösten yhteydessä olisi syytä varmistua, ettei se ole Suomen lainsäädännön kanssa ristiriidassa. Erityisesti toivomme huomioitavan, mitä Yhdenvertaisuuslaissa sanotaan.

Pyydämme perumaan yllä yksilöidyt päätökset, eli mahdollistamaan ”puolesta ja kanssa” rukoukset kirkkorakennuksessa ja sallittavan parien puolesta rukoilun päiväjumalanpalveluksen yhteydessä.”

Kirkkoneuvosto hylkäsi oikaisuvaatimuksen kokouksessaan 4.4.2017 äänin 9-4. Perusteluina (nyt käsiteltävän kohdan 2 osalta) oli seuraavaa:

Ensimmäinen oikaisuvaatimuksen pyyntö koskee kirkon käyttöä. Oikaisuvaatimuksen mukaan sekoittumisen vaaraa maistraatin ja kirkkorakennuksen välillä ei ole. Tämä pitää paikkansa, mutta siitä ei seuraa, että kirkkoneuvoston päätös olisi perusteeton tai että se ei olisi tarkoituksenmukainen. Kirkkoneuvosto on perustellut päätöstään 35 §/23.2.2017 sillä, että julkisuudessa vallitsee epäselvyys kirkollisen avioon vihkimisen ja avioliiton siunaamisen periaatteista. Siksi kirkon käyttäminen piispainkokouksen vuoden 2011 pastoraalisen ohjeen mukaisissa rukouksissa voi johtaa tällaisen erityisen rukouksen sekoittumiseen avioliiton siunaamisen tai avioliittoon vihkimisen kanssa.

Kirkkoneuvoston päätös on annettujen ohjeiden (piispainkokouksen selonteko 2017) mukainen. Se on siten perusteltu ja tarkoituksenmukainen. Kuten päätöksessä todetaan, se on voimassa toistaiseksi. Se voidaan tulevaisuudessa perua, jos osoittautuu, että ero pastoraalisen ohjeen mukaisen rukouksen ja avioliiton siunaamisen välillä on käytännössä selvä.

Erikseen on vielä syytä huomauttaa, että kirkkoneuvoston päätös ei kiellä samaa sukupuolta olevilta pareilta tai heidän omaisiltaan pääsyä kirkkoon rukoilemaan. Päinvastoin, kaikkia kutsutaan kirkkoon ja muuhun seurakunnan toimintaan, heidän seksuaalisesta suuntautumisestaan riippumatta.

Heikki Härkönen ja Pellervo Kokkonen vaativat Itä-Suomen hallinto-oikeudelle tekemässään, 3.5.2017 päivätyssä kirkollisvalituksessaan Savonlinnan seurakunnan kirkkoneuvoston 23.2.2017 tekemän päätöksen (pöytäkirja 2/2017 35§) sekä 4.4.2017 tekemän päätöksen (pöytäkirja 3/2017 § 60) kumoamista. Heidän mukaansa päätökset loukkaavat seurakuntalaisten oikeutta saada palveluja seurakunnan tasavertaisina jäseninä. He vaativat ”kirkkoneuvoston päätöksen kumoamista siltä osin, kun siinä päätetään, että samaa sukupuolta olevien parien kanssa ei rukoilla Savonlinnan seurakunnan kirkoissa.”

Härkönen ja Kokkonen perustelevat vaatimustaan sillä, että kirkkoneuvoston kiistanalaiset ”päätökset ovat ristiriidassa perustuslain 6 §:n ja kirkkojärjestyksen 4 §:n kanssa.”

Itä-Suomen hallinto-oikeus pyysi kirkkoneuvostolta lausuntoa. Kirkkoneuvosto antoi lausuntonsa. Siinä esitettiin, että kirkollisvalitus tulee aiheettomana hylätä. Kirkkoneuvosto perusteli kantaansa näin:

Härkösen ja Kokkosen tulkinta ei ole oikea. Perustuslain (731/1999) 6 § käsittelee ihmisten yhdenvertaisuutta lain edessä. Yhdenvertaisuuden käytännön toteuttamisesta säädetään puolestaan yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014), jonka 1 luvun 2 §:n mukaan uskonnonharjoitus ei kuulu lain soveltamisalaan. Rukoileminen on uskonnonharjoitusta, jonka vapaudesta säädetään perustuslain 11 §:ssä. Tämä on olennaisen tärkeä periaate. Muun muassa kirkkohallituksen asiakirjassa ”Oikeudellinen selvitys avioliittolain muutoksen vaikutuksista” tuodaan esille, että yhdenvertaisuuslakia ei sovelleta uskonnonharjoittamiseen, joihin kuuluvat uskonnolliset toimitukset ja tilaisuudet muun muassa evankelis-luterilaisessa kirkossa (s 10).

Kirkkojärjestyksen 1 luvun 4 § puolestaan toteaa näin: ”Kirkon jäsenellä on oikeus päästä osalliseksi kirkon pyhistä toimituksista ja seurakunnan tarjoamista muista eduista kirkkolain ja kirkkojärjestyksen säännösten mukaisesti.” Savonlinnan seurakunnan kirkkoneuvosto on käyttänyt päätöksissään kirkkojärjestyksen 14 luvun 2 §:ssä määrättyä oikeuttaan ja velvollisuuttaan. ”Kirkon käyttämisestä päättävät kirkkoherra ja kirkkoneuvosto tai seurakuntaneuvosto yhdessä. Kirkkoherra valvoo kirkon käyttöä.”

Härkösen ja Kokkosen kirkollisvalituksen mukaan kirkkoneuvoston päätös ”epää kirkkojärjestyksen vastaisesti seurakunnan jäseniltä oikeuden päästä osalliseksi seurakunnan pyhistä toimituksista ja seurakunnan muista palveluista.” Päätös ei kuitenkaan epää mahdollisuutta osallistua, vaan päinvastoin tarjoaa tilaisuuden osallistua piispainkokouksen ohjeessa (Pastoraalinen ohje vapaamuotoisesta rukouksesta parisuhteensa rekisteröineiden kanssa ja heidän puolestaan 9.2.2011) tarkoitettuihin rukouksiin. Kyse päätöksessä on siitä, missä tiloissa mainittuja rukouksia pidetään.

Kirkkoneuvoston päätös on tehty siksi, että julkisuudessa jotkut kirkkomme papeista ovat ilmoittaneet vihkivänsä 1.3.2017 jälkeen samaa sukupuolta olevia pareja. ”Koska on mahdollista, että tällaisia kirkon säädöksiä ja papin virkavelvollisuuksia vastaan rikkovia vihkimisiä yritetään tehdä meidänkin seurakuntamme alueella, on sekaannusten välttämiseksi kirkkoneuvoston tarpeen päättää seurakunnan kirkkojen käytöstä” (kirkkoneuvosto kokouksen 23.2.2017 pöytäkirja 35. §). Härkösen ja Kokkosen mukaan tällainen päätös on ”seurakuntalaisten oikeuksia rajoittavana suhteeton miellettyyn uhkaan nähden ja ennen kaikkea kohdistuu väärään tahoon eli seurakunnan jäseniin.”

Oman seurakunnan tai Mikkelin hiippakunnan papiston osalta asiassa ei ole ongelmia. On kuitenkin aivan mahdollista, että kirkkotiloja käyttävät muiden hiippakuntien samaa sukupuolta olevia pareja vihkivät papit. Savonlinnan seurakunnan kirkkoherran on mahdotonta valvoa heidän toimiaan siinä, millaisen kuvan he antavat pastoraalisesta rukouksesta samaa sukupuolta olevan parin kanssa ja puolesta. Tällöin ei toteudu se, mihin piispainkokous viittaa pastoraalisessa ohjeessaan (9.2.2011): ”Kirkon työntekijän tulee antaa rukouksesta tilanteen luonteen mukainen kuva ja pitää kiinni häntä sitovista ohjeista” ja ”Tällaisessa rukouksessa ei ole kyse avioliittoon rinnastettavan parisuhteen siunaamisesta.” Koska näiden pappien toimia ei käytännössä voida valvoa, on tarpeen valvoa kirkkotilojen käyttöä. Muuten alun perin pastoraalisista eli sielunhoidollisista parisuhderukouksista tulee käytännössä kirkollisia siirtymäriittejä, joilla korvataan kirkkohäät. Kirkkoneuvoston päätös ei ole suhteeton. Lisäksi on huomattava, että kirkkoneuvoston päätös on tehty toistaiseksi ja se voidaan muuttaa, jos osoittautuu, että papisto ei käytä pastoraalista rukousta vastoin siitä annettuja ohjeita.

Itä-Suomen hallinto-oikeus päätti 4.10.2018 (diaarinumero 01109/17/2399) hylätä Härkösen ja Kokkosen tekemän valituksen. Oikeudellisessa arvioinnissaan hallinto-oikeus kirjoittaa mm. näin:

Kirkkoneuvosto on perustanut päätöksensä rukoushetkien rajoittamisesta seurakuntien muihin tiloihin kuin kirkkoihin sillä, että pastoraalisen ohjeen mukaan samaa sukupuolta olevien pariin kanssa toteutettava rukoushetki on toimitettava siten, että sitä ei sekoiteta avioliittoon vihkimiseen tai avioliiton siunaamiseen, joille on kirkkokäsikirjassa oma kaavansa. Sekä pastoraalisessa ohjeessa että piispainkokouksen avioliittolain muutoksen johdossa antamassa selonteossa on todettu, että rukoushetkien osalta kirkkotilan käyttämisessä noudatetaan sitä, mitä on säädetty kirkkojärjestyksessä. Kirkkolain mukaan seurakunta hoitaa itse asioitaan kirkkolain ja kirkkojärjestyksen mukaan. Kirkkojärjestyksen mukaan kirkkoherra ja kirkkoneuvosto päättävät yhdessä kirkon käyttämisestä. Kirkkoneuvosto on asiasta päättäessään käyttänyt sille lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaan kuuluvaa harkintavaltaa. Kirkkoneuvosto on lausunnossaan hallinto-oikeudelle korostanut, että päätös on tehty toistaiseksi voimassa olevana ja sitä voidaan muuttaa, mikäli osoittautuu, että papisto ei käytä pastoraalista rukousta vastoin siitä annettuja ohjeita. Lisäksi rukoushetkiä varten osoitetaan päätöksen voimassa ollessa jokin muu sopiva seurakunnan tila. Kirkkoneuvoston ei voida katsoa ylittäneen sille kuuluvaa harkintavaltaa, eikä päätös ole sillä tavoiteltuihin päämääriin nähden edellä lausutut seikat huomioon ottaen ilmeisen kohtuuton. Kirkollisvalitusta ei voi tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella. (s. 8)

Härkösen ja 9 muun kirkkovaltuutetun 27.10.2020 tekemän aloitteen mukana toimitetussa selostuksessa vedotaan siihen, että korkeimman hallinto-oikeuden 18.9.2020 tekemän päätöksen vuoksi ”tilanne on muuttunut”. Tällä tarkoitetaan KHO:n päätöstä, jonka mukaan Oulun tuomiokapituli sai antaa samaa sukupuolta olevan parin vihkineelle papille varoituksen. Tästä seuraisi, että Savonlinnan seurakunnan kirkkoneuvoston perustelut sille, että rukoushetkiä samaa sukupuolta olevien pariin kanssa ja puolesta ei toimiteta kirkoissamme, eivät enää olisi päteviä. Aloitteen mukaan ”papit eivät enää voi tehdä irtiottoja. Toisekseen tämä olisi selkeä luottamuksen osoitus seurakuntamme pappeja kohtaan.”

Aloitteessa mainituilla kirkkoneuvoston perusteluilla, jotka eivät enää olisi päteviä, viitataan selvästikin siihen, että kirkkoneuvoston 23.2.2017 tekemän päätöksen perusteluissa sanotaan: ”Syynä tähän on julkisuudessa vallitseva epäselvyys kirkollisesta avioliittoon vihkimisestä. Eräänä esimerkkinä tästä on arkkipiispan piispainkokouksen avajaispuheenvuoro (25.1.2017) ja kirkollisen lehdistön siitä tekemät tulkinnot. Esimerkiksi Kotimaan (2.2.2017, s. 7) mukaan ”Papit saivat arkkipiispalta luvan vihkiä samaa sukupuolta olevia.” Vastaavalla tavalla kirkkoneuvoston hallinto-oikeudelle antamassa lausunnossa sanotaan: ”Oman seurakunnan tai Mikkelin hiippakunnan papiston osalta asiassa ei ole ongelmia. On kuitenkin aivan mahdollista, että kirkkotiloja käyttävät muiden hiippakuntien samaa sukupuolta olevia pareja vihkivät papit. Savonlinnan seurakunnan kirkkoherran on mahdotonta valvoa heidän toimiaan siinä, millaisen kuvan he antavat pastoraalisesta rukouksesta samaa sukupuolta olevan parin kanssa ja puolesta.”

Aloitteen mukaan nämä perustelut eivät siis olisi enää päteviä ja siksi jatkossa mainittuja rukouksia samaa sukupuolta olevien pariin kanssa ja puolesta pitäisi voida toteuttaa kirkoissamme.

On toisaalta selvää, että kyseinen KHO:n päätös Oulun tuomiokapitulin oikeudesta antaa samaa sukupuolta vihkineelle papille varoitus selkeyttää tilannetta. Yhteiskunnankin lainsäädännön kannalta on nyt selvää, että ev.lut.-kirkolla on avioliittokäsitys, jonka mukaan avioliitto on miehen ja naisen välinen. Oulun tuomiokapituli sai antaa samaa sukupuolta vihkineelle papille varoituksen, koska hän toimi tätä avioliittokäsitystä vastaan.

Asia ei kuitenkaan ole lainkaan yksiselitteinen. Tilanne ei suinkaan ole selkiytynyt. Papit näyttävät edelleen voivan tehdä irtiottoja tässä asiassa.

Osoituksena siitä on ”Sateenkaaripappien” 11.10. 2020 kirkkomme kirkkoherroille lähettämä sähköpostiviesti. Siinä tiedusteltiin, ovatko kyseisen kirkkoherran palveleman seurakunnan tilat käytettävissä samaa sukupuolta olevien pariin vihkimisiin ja saavatko samaa sukupuolta olevat parit varattua kotiseurakunnastaan vihkipapin. Yhteisön tarkoituksena on viestin mukaan lisätä ”tietoisuutta kaikkia jäseniään yhdenvertaisesti palvelevista seurakunnista” ja rohkaista ”pareja, jotka pohtivat, voiko omaan seurakuntaan ottaa turvallisesti yhteyttä.”

Kotisivuillaan (<https://sateenkaaripapit.wordpress.com/>) sateenkaaripapit kirjoittavat: ” Etsitkö samaa sukupuolta olevan puolisoasi kanssa luterilaista pappia ja kirkkotilaa vihkimistä tai avioliittoon siunaamista varten? Tämä sivu on juuri teille.” Sivuston mukaan ”Teidät voidaan vihkiä avioliittoon luterilaisen papin toimesta, mikäli olette käyneet rippikoulun ja olette Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäseniä.” Se on sivuston mukaan ”pyhien tekstien, kirkkojärjestyksen ja luterilaisen opin mukaisesti täysin mahdollista ja luvallista.” Lopussa on n. 150 samaa sukupuolta olevia pareja vihkivien kirkkomme pappien nimet. Yksi papeista (ei meidän seurakuntamme tai hiippakuntamme papistoa) ilmoittaa olevansa valmis vihkimään samaa sukupuolta olevia pareja kesäisin Savonlinnassa.

Iso osa kirkkomme papistoa on asettunut avoimeen ja järjestäytyneeseen kapinaan kirkon avioliitto-oppia ja käytäntöä vastaan, välittämättä kirkolliskokouksen päätöksestä olla laajentamatta kirkollista avioliitto-oppia sukupuolineutraaliksi.

Kirkkojärjestyksen (6:13§) mukaan ”Kirkkoherra on vastuussa seurakuntansa alueella jumalanpalveluksen, pyhien sakramenttien, kirkollisten toimitusten ja sananjulistuksen oikeasta hoitamisesta sekä yksityisen sielunhoidon harjoittamisesta”. Tilanteessa, jota sateenkaaripappien toiminta heijastelee, kirkkoherran on aiempaa vaikeampaa vastata siitä, että papit noudattavat sitä piispainkokouksen ohjetta, jonka mukaan parisuhderukoukset ”kanssa ja puolesta” eivät saa vertautua avioliittoon vihkimiseen tai avioliiton siunaamiseen. On pikemminkin oletettavaa, että ”sateenkaaripapit” nimenomaan haluavat tehdä niistä avioliittoon vihkimisen kaltaisia tai jopa muuttavat tilaisuuden omavaltaisesti vihkimiseksi tai siunaamiseksi, vaikka kirkko olisi varattu ”kanssa ja puolesta” -rukousta varten.

Tällainen oletus ei koske oman seurakuntamme papistoa, vaan järjestöjen ja eräiden muiden seurakuntien ”sateenkaaripappeja”.

Näin ollen on todettava, että aloitteen keskeinen perustelu eli se, että ”tilanne on muuttunut, papit eivät enää voi tehdä irtiottoja” ei pidä paikkaansa. Nykyisin papit nimenomaan tekevät ”irtiottoja”, järjestäytyneesti ja kirkon yhteisestä päätöksenteosta piittaamatta.

Ei siis ole syytä luopua kirkkoneuvoston päätöksestä, jonka mukaan ”kanssa ja puolesta” parisuhderukouksia ei toimiteta kirkoissamme, vaan niille varataan jokin muu sopiva tila, jotta ne eivät samaistuisi avioliiton siunaamiseen tai vihkimiseen.

On syytä muistaa, että kirkkoneuvoston päätös 23.2.2017 on voimassa toistaiseksi. Jos tilanne tosiaan muuttuu, papiston tekemät irtiottot loppuvat ja julkisuuden käsitys kirkon avioliitto-opetuksesta ja käytännöstä selkenee, kirkkojen käyttöä voidaan tarkastella uudelleen.

Sanomattakin on selvää, että kirkkoneuvoston 23.2.2017 päätös § 35 ja sen voimassa pitäminen ei merkitse sitä, että sukupuolinen suuntautuminen olisi peruste sille, onko henkilö tervetullut seurakuntaamme, sen toimintaan tai kirkkoihimme. Kaikki ovat edelleen tervetulleita, rodusta, sukupuolesta, sukupuolisesta suuntautumisesta tai sosiaalisesta asemasta riippumatta. Jumala on edelleen kaikkien luoja ja lunastaja.

Puheenjohtajan esitys:

Aloite jätetään raukeamaan.

Käsittely:

Pinja Rahikainen esitti aloitteen hyväksymistä. Esitystä ei kannatettu.

Päätös: Kirkkoneuvosto päätti jättää aloitteen raukeamaan.

163. §**IRTISANOUTUMINEN**

valmistelija: kirkkoherra Sammeli Juntunen 044 776 8016

Päivi Kupiainen on irtisanoutunut määräaikaisesta vs. diakoniatyöntekijän tehtävästään 15.11.2020 lähtien.

Puheenjohtajan esitys:

Merkitään kirkkoneuvoston tietoon saatetuksi.

Päätös: Merkittiin kirkkoneuvoston tietoon saatetuksi.

164. §**VIRANHALTIJAPÄÄTÖKSET – esityslistan liite 7**

Kirkkoneuvoston puheenjohtajan päätökset numero 21–22 annetaan tiedoksi, ne on myös annettu tiedoksi kirkkoneuvoston varapuheenjohtajalle päätöspäivinä.

Talousjohtajan viranhaltijapäätökset 8–9 esiteltiin kokouksessa.

Puheenjohtajan esitys:

Kirkkoneuvosto merkitsee tiedoksi kirkkoneuvoston puheenjohtajan päätökset numero 21–22 ja talousjohtajan päätökset numerot 8–9.

Päätös: Kirkkoneuvosto merkitsi tiedoksi kirkkoneuvoston puheenjohtajan päätökset numero 21–22 ja talousjohtajan päätökset numerot 8–9.

165. §**MUUT ASIAT**

- Kirkkoneuvoston ylimääräinen kokous joulukuussa 15.12. klo 16 ennen kirkkovaltuuston kokousta (kirkkovaltuustolle 3. vuoden ensimmäiseen kokoukseen esitykset lausuntopyynnöstä keskusrekisteriin liittymisestä ja puheenjohtajiston sekä kirkkoneuvoston ym. toimielinten valinta).
- kevään kokouspäivät alustavasti: kirkkovaltuusto ti 26.1. klo 18, kirkkoneuvosto ti 16.2. klo 16 ja ti 23.3. klo 16

166. §**ILMOITUSASIAT**

- Sairaalasielunhoidon johtokunnan pöytäkirja 2/6.10.2020– esityslistan liite 8
- Kerimäen kappelineuvoston pöytäkirja 5/7.10.2020 – esityslistan liite 9
- Enonkosken kappelineuvoston pöytäkirja 12.10.2020 – esityslistan liite 10
- Tiedote päätöksistä § 153 ja 154 julkaistaan kokouksen jälkeen seurakunnan kotisivuilla ja sen jälkeen lähetetään lehtiin.

167. §**MUUTOKSENHAKU – liite**

Puheenjohtaja antoi liitteenä olevat muutoksenhakuohjeet.

168. §**KOKOUKSEN PÄÄTÖS**

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.00.